

Even naar huis bellen

Het tij was ongunstig. We moesten voor anker voor de kust bij Calais. Het zonnetje probeerde voorzichtig nog kracht te zetten op deze late wintermiddag. We hadden een prachtig uitzicht op het strand met de duinen daarachter.

Het deed mij denken aan ‘het stille strand’ tussen Kijkduin en Scheveningen waar ik als klein ventje zo vaak was geweest. Op enkele zomerdagen heel het gezin; pa, ma, broers en zusje in een taxi naar het eind van de Nieboerweg. Dan sjokkend over de duinen met het windscherm, stoeltjes, tassen, ieder z’n eigen schep, speelgoed, flessen zonnebrand en andere strandbenodigdheden. Iedereen moest wat dragen. De laatste meter door het rulle zand, zoekend naar een plekje tussen andere Haagse families, waren het zwaarst. Onbegrijpelijk dat ze dat daar ‘het stille strand’ noemde. Terug precies dezelfde weg. Nog veel zwaarder na de hele dag spelen in het zand en de zee. Doodmoe, een gloeiende huid en overal zand op plekken waar je geen zand wilde hebben. Pa belde een taxi vanuit een telefooncel en thuis werd je met zand en al je bed ingerold. Als je lag, dan sliep je.

Door de zeegang slingerde *Electron* behoorlijk maar echt niet vervelend. Geen geluid van de motor, haven in zicht en maar schommelen.

We hadden al gegeten en ik was al fris gedoucht toen we naar binnen konden. De stuur en ik scheurden het anker eruit. Een klein stukje varen was het naar de sluizen. Daar werden de draden aangepakt door een kudde Fransen in vuile, oranje zwemvesten verpakt. We waren snel de sluis door. Door eenzelfde soort Fransen werden de draden aangepakt aan de kade. Het was een uur of zeven toen we goed en wel vast lagen. José en ik maakte de luiken nog even klaar om de volgende morgen snel open te kunnen leggen. Dan hoefden we er niet extreem vroeg uit.

Vanwege het gebrek aan belmuntjes had ik in Grimsby, waar we vandaan kwamen, maar weinig aan het thuisfront kunnen vertellen. Hier op het vasteland wilde ik graag nog eens bellen. Ik had een biljet van vijftig francs van de ouwe gekregen die ik besteld had voor het binnenlopen van Calais. Zo’n biljet kun je erg moeilijk in een telefooncel gebruiken. Ik ging daarom de eerste de beste kroeg in om wat muntjes zien te bemachtigen. Het was een gezellig en donker ingerichte ruimte. Aan de bar zaten een paar Fransen te kaarten met de barmevrouw. De barmevrouw was er een om acuut bang van te worden en om vooral geen bonje mee te krijgen. Ze had een bril op, een uit de jaren vijftig met zo’n gesierd montuur, van waarachter ze heel nors keek. Ze had een kapsel waar de krulspelden net niet meer in zaten en een huid die leek op die van een olifant. Ze was gekleed in een jurk die je eigenlijk alleen nog bij verkleedpartijtjes ziet met als thema de Tweede Wereldoorlog. Ze was ongeveer vijfenvijftig lentes jong. Ze vroeg, in het Frans natuurlijk, wat ik moest, tenminste zo klonk het. Ik antwoordde in mijn beleefdste Engels dat ik wel een biertje lustte. Ze had me verstaan want ze zette het gevraagde in de vorm van een vol bierflesje en een glas voor me op de toog. Mijn bedankje was een voorzichtig ‘merci’, met snel daarop mijn, nogal slijmerig gestelde vraag: “Do you have change for the telephone?” en stak haar het biljet van vijftig francs toe. Dat ‘merci’ en het geld waren nog wel goed, maar dat ik die vraag stelde, was de grootste fout die ik bij haar maakte. Ik had die vraag nooit mogen stellen. Haar ogen werden ineens kleine guillotinetjes, dat waren ze eigenlijk al, maar nu vielen ze. Het biljet wat ze al had aangepakt, ging retour en ze pakte snel het flesje bier en het glas weg. Die werden zorgvuldig achter de toog gezet, mogelijk voor haar volgende slachtoffer. Gelijk met die handelingen begon ze een scheldkanonnade in allerlei toonhoogte en talen. Volgens mij kwam het neer op, dat alle buitenlandse zeelui die hier in Calais neerstreken nu juist altijd bij haar om ‘

‘change for the telephone’ kwamen vragen, dat zeelui slechte mensen waren die altijd gebrek hadden aan kleine muntjes in vreemde valuta en dat zeelui rot waren, dus ik ook en dat ik maar moest oprotten, bla, bla, bla en dat alles in het Frans.

Ik voelde me misselijk worden van kwaadheid, want ik had haast. Mijn moeder had op maandagavond altijd haar zangavondje en dus moest ik zeker voor half acht bellen anders was ze al weg. Ik was aardig geraakt, wat ik nooit zo gauw ben, ook omdat ik zoiets nog nooit had meegemaakt. Om niet achter te blijven begon ik fel terug te redeneren. Dat zij voor die kwartjes of hoe die dingen hier ook mochten heten, beter kon gaan zingen met haar schorre, hese stem en dat ik voor het eerst in Frankrijk wel een andere eerste kennismaking had voorgesteld, want volgens het aardrijkskundeboekje vroeger op school waren de Franse mensen erg gastvrij, bla, bla, bla, en dat alles op z'n Hollands.

Een van haar tegenspelers bemoeide zich er mee en nam het voor me op. Dat kon ik uit z'n handgebaren opmaken. Met hoge en lage klanktonen probeerde hij haar duidelijk te maken dat ik ver van huis was en wellicht de behoefte had om met mijn thuis te praten via de moderne techniek in 1983 en dat zij dat nu belemmerde.

‘Zo is het’, zei ik instemmend. Het baatte niet. Hun kibbelend achterlatend verliet ik hevig mopperend de tent waarbij ik mijn hersens pijnigde om een Frans scheldwoord te verzinnen. Zoveel Frans heb ik echter nooit gehad.

Ik liep richting meer bebouwing. Het was donker, somber, een niet echt opbeurende omgeving. Het liep parallel aan hoe ik me voelde.

Op een plein aangekomen had ik de keuze uit een hele hoop gelegenheden, allen met tl-verlichting verlicht. Ik koos de tent die het verst weg was, op de hoek van het plein en een straat. Volgens het uithangbord was er ook een hotel bij. Daar binnengekomen zag ik op de vloer twee glazen potten met snoepballen kapot liggen. Die dingen hoorden op de toog te staan. De ballen waren alle kanten uitgerold en de glasscherven lagen er in de vorm van een waaijer tussen. Er stonden twee mannen met elk een glaasje in de hand bij het raam. Telkens keken ze nerveus uit het raam en praatten met de over zijn toeren zijnde barman die gekleed was in een kort slagersjasje. Van voren zat het jasje onder het bloed, dat uit een wond op zijn hoofd kwam. Hij was de wond aan het deppen met een grote doek die reeds onder het bloed zat. Ik concludeerde dat hier nog niet zo lang geleden onenigheid was geweest en dat een van de partijen graag gelijk had gekregen door middel van geweld.

De barman vroeg deppend wat ik wilde en ik kreeg op mijn gestelde vraag het juiste antwoord in de vorm van een hoog bierglas met heerlijk koel bier. Ik ging op een van de barkrukken zitten. Ik zat nog maar net of ik hoorde en zag door de ramen en glazen deur een donkerblauw Peugeot busje met piepende banden tot stilstand komen voor de ingang. Uit het busje kwamen drie gendarmes die heel kalm binnenstapten en druk met de barman begonnen te praten. Ze keken erg argwanend naar mij die in deze situatie rustig een biertje zat te nuttigen. Ik verdacht de ene gendarme ervan, die met de meeste strepen, dat hij een zondebok nodig had en dacht deze te vinden in die buitenlander. Dat ging na een gesprek met de barman en de andere mannen natuurlijk niet door. Ze bleven nog wat praten en hun gebaren deden me denken aan een zak rammelende knikkers. De gendarmes hielpen de ballen en het glas opruimen en gingen er vandoor. De ‘meeste strepen’ bleef me argwanend opnemen totdat ook hij door de deur verdween.

‘Vive La France’, dacht ik heel stilletjes, want hij mocht eens gedachtes kunnen lezen.

Terwijl de barman telefoontjes pleegde onder veel stemverheffingen en handgebaren, alsof de ‘andere kant’ die gebaren kon zien, bleven de mannen nerveus uit het raam loeren. Mijn bier was

op, dus bestelde ik er nog een en vroeg in het Engels en, om niet achter te blijven, in gebaren, of ik even mocht bellen. De barman vroeg in het Frans, wat ik niet versta, en in gebaren waar ik naar toe wilde bellen. Op den duur begreep ik hem en zei met een Frans accent om het verstaanbaar voor hem te maken: 'Hollande'. Met een hoofdgebaar van 'kom maar' werd ik naar de telefoon gewezen.

Terwijl ik de met bloed besmeurde hoorn oppakte, zette de barman een soort kookwekker naast de telefoon die stilzwijgend begon te tikken. Ik draaide snel de bijna eindeloze rij nummers uit mijn hoofd en even later had ik mijn vader aan de lijn. Helaas, mijn moeder was al naar zingen. Toen ik weer ophing, was thuis ingelicht en misschien wel gerustgesteld. Ik was de enige die op zee zat of had gevaren van de familie. De kookwekker werd gestopt en ik betaalde het telefoontje en de biertjes met het vijftig francs biljet. Met gebaren en een fooi betoonde ik mijn medeleven en eigenlijk ook mijn dank voor het gebruik van de telefoon waar hij veel te weinig voor had gerekend. Het was te goedkoop, maar dat kun je een Fransman niet wijsmaken als je zelf geen enkel woord Frans spreekt. Een keer was ik goedkoper uit geweest. Dat was in Noorwegen. De telefooncel waaruit ik belde was kapot. Voor een muntje belde ik toen een half uur. Maar dit vond ik toch ook wel een overwinning.

Ik liep nog wat rond door duistere, troosteloze en verlaten winkelstraten en kwam weer terug op het plein. Ik had nog geen zin om aan boord te gaan.

Doorgaans probeert een zeeman zijn woon-werk verblijf te ontvluchten in een haven. Het was nog vroeg. Ik wilde nog wat gaan drinken en tegelijk kijken hoe de haven horeca zich hier in Frankrijk presenteerde. Ik ging een gelegenheid binnen die ook weer was verlicht met tl-verlichting. Een stuk of wat Fransen zaten aan de bar achter een glas. Een van hen was een meisje gekleed in mannenkleden en ze had een mannenstem. Allen keken me aan toen ik binnenkwam. De muziek was nog het enige dat te horen was. Het leek wel of je het toneel op kwam. Op de vragende ogen van de barman leek mijn 'one beer' antwoord door de zaak te galmen. Alle ogen werden iets groter en alle hersens concludeerde: een buitenlander. Ik betaalde gelijk mijn consumptie met de vele muntjes die ik nu wel had, gekregen als wisselgeld van het slachtoffer in de vorige gelegenheid. Ik zette me neer op stoel aan een van de vele vrije tafeltjes. De stoelen waren van hout met een spijltjes rugleuning, model Tweede Wereldoorlog, die ook nog eens bij ons thuis hadden gestaan en die altijd gammel leken maar het nooit begaven. De tafeltjes waren vierkant, klein en aangepast aan het interieur: kaal. Op het tafelblad een te klein kleedje, diagonaal gelegd en op de plaats gehouden door een simpele kantine asbak. Alleen het bargedeelte was niet echt kaal vergeleken met de rest. Het wandje achter de bar bestond uit schrootjes waar allerlei vaantjes en schildjes aan hingen. In de ruimte stonden een paar pinda-automaten waar geen muntjes in hoefden. Ze leken op de kauwgombalautomaten die bij ons wel in snackbars staan. Makkelijke dingen want in een handomdraai had je je andere hand vol pinda's. Bij de tweede bestelling gingen het meisje en de jongen naast haar tegen me praten. In het Frans en met vragende wenkbrauwen. Ik zei: 'Hollandais', uitgesproken als de saus en ze praatten gelijk verder. Het had totaal geen zin, want ik verstond er niets van. Maar ik probeerde terug te praten in het Engels. Ik had het net zo goed in het Hollands kunnen doen, want ze begrepen niet eens het Engelse woord 'school'. Schouderophalend ging ik weer terug naar mijn tafeltje, waar ik door mijn medebarbezoekers zielig werd aangekeken. Juist dat vond ik prachtig. Er kwamen twee mannen binnen die iedereen een hand gaven. Ook mij. Erg vriendelijk. En toen gebeurde het. De deur ging opnieuw open en wie verscheen daar voor mij als een verlepte bloem op een asfaltweg? De boze barmevrouw van de eerste tent waar ik had gehoopt muntjes te kunnen krijgen om te telefoneren. De man die bij haar was, gaf mij ook een hand maar zij, nee, natuurlijk niet. Oh, wat kon ze boos kijken, vooral omdat ik overwinnend naar haar zat te

glimlachen, ten teken dat ik toch lekker had kunnen bellen en dat ik mijn briefje van vijftig had kunnen wisselen. Ze bleef boos kijken en begon druk te praten met de man achter de bar. De wenkbrauwen van de man stegen steeds hoger, op de bekende Franse manier. Ik lachte hem toe, telkens als hij over haar schouders naar me keek.

Ik heb niets van het gesprek begrepen maar het was wel duidelijk waar het over ging. Ook de anderen luisterden mee en keken telkens van de boze mevrouw naar mij, hetgeen mij deed besluiten om lachend nee te schudden en tegelijkertijd naar mijn glas te kijken. Toen ik wegging, gaf ik iedereen een hand, behalve de boze barmevrouw.

Ik liep terug en kwam onze Groningse kok tegen, waardoor ik wist dat het ongeveer half tien moest zijn. Mijn horloge gaf me gelijk. De kok had zo zijn eigen ideeën over de Tour de France en probeerde mij nu ploegmaat te maken. Ik had echter geen zin om met een verliezer samen te strijden, dus vervolgde ik mijn weg. Bovendien hou ik niet van sport. Ik wist dat hij de volgende morgen opnieuw niet op tijd zijn kooi uit zou zijn om ons porren en om het ontbijt klaar te zetten.

CV, 9 oktober 2015